

Agroturystyka w dobie zagrożenia epidemiologicznego

Opracowanie pierwszych wyników badań zainicjowanych przez Akademię Ignacjanum w Krakowie we współpracy z Małopolskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Karniowicach i Centrum Doradztwa Rolniczego Oddział w Krakowie to efekt działań nauki z praktyką. Badania dotyczyły wpływu pandemii COVID-19 na prowadzenie działalności w zakresie małopolskich gospodarstw agroturystycznych i turystyki wiejskiej.

Jak powstały badania?

Inicjatywa ta została przeprowadzona w okresie od listopada 2020 do stycznia 2021 r. poprzez przeprowadzenie ankietyzacji wśród 433 respondentów właścicieli obiektów świadczących usługi noclegowe w zakresie gospodarstw agroturystycznych i turystyki wiejskiej w 18 powiatach na terenie Województwa Małopolskiego, figurujących w bazie prowadzonej przez Małopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego. Ankietyzacja została przeprowadzona na podstawie metody sondażu telefonicznego przeprowadzonego przez pracowników Małopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego oraz Powiatowych Zespołów Doradztwa Rolniczego i miała charakter anonimowy, z uwagi na obowiązujące w danym czasie ograniczenia bezpośredniego kontaktu.

Cel opracowania wyników badań

Turystyka wiejska, a w tym agroturystyka, jest jedną z branż, którą skutki pandemii dotknęły najbardziej. Ogłoszony w marcu w 2020 r. stan zagrożenia epidemiologicznego spowodował wprowadzenie licznych restrykcji, których konsekwencją było z czasem zawieszenie, a w skrajnych przypadkach zamknięcie większości działalności turystycznej, w tym agroturystyki. Stopniowe odmrażanie gospodarki przez Ministerstwo Rozwoju i Głównego Inspektora Sanitarnego rozpoczęło się 4 maja 2020 r. Umożliwiło to ponowne uruchomienie sektora turystyki z uwzględnieniem obowiązujących przepisów i restrykcji. Aby uzyskać istotne informacje o zakresie wpływu pandemii na turystykę wiejską i agroturystykę, Akademia Ignatianum w Krakowie zainicjowała badania.

Opracowanie merytoryczne uzyskanych wyników badań dotyczyło m.in. tego, jak kryzys epidemiologiczny wpłynął na funkcjonowanie obiektów agroturystycznych w regionie oraz w

jaki sposób gospodarstwa dostosowały się do ówczesnej sytuacji. Na podstawie wyników badań można wnioskować, że większość kwaterodawców wznowiła swoją działalność, pomimo spadku liczby turystów zainteresowanych tą formą wypoczynku w porównaniu z sezonem sprzed pandemii. W świadomości organizatorów rynku agroturystyki i turystyki wiejskiej nastąpiła zmiana w podejściu do przygotowania w obecnej sytuacji atrakcyjnej oferty turystycznej. Jednakże większość kwaterodawców nie podjęła żadnych działań w celu zmniejszenia ryzyka znacznej utraty zysków.

Ważnym wnioskiem jest, że duży wpływ na ówczesną sytuację agroturystyki miały działania marketingowe. Na podstawie badań możemy określić, że zastosowanie przez niski odsetek kwaterodawców jakichkolwiek działań przyniosło wymierne efekty.

Badania nakreśliły znaczenie lokalnego dziedzictwa kulturowego – odgrywa ono kluczową rolę w rozwoju turystyki na obszarach wiejskich, dlatego że ma znaczący wpływ na kreowanie tożsamości regionu, a w konsekwencji na budowanie marki turystyki wiejskiej.

Z zaprezentowanych wyników można wnioskować, że zarówno kwaterodawcy, jak również instytucje wspierające powinni podjąć stosowne kroki, aby wzmocnić działania w zakresie zwiększenia promocji turystyki wiejskiej poprzez ciągłe doskonalenie w kierunku tworzenia marki produktu turystycznego i regionalnego, przez wykorzystanie dziedzictwa kulturowego, jak również absorbcję środków pomocowych czy rozwój krótkich łańcuchów dostaw.

Opracowanie publikacji monograficznej

Na podstawie opracowanych wyników Małopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego wydał monografię pt. „**Agroturystyka w dobie zagrożenia epidemiologicznego**”. Ma ona na celu wsparcie właścicieli bazy agroturystycznej i turystyki wiejskiej w kształtowaniu popytu na usługi po pandemii, poprzez skuteczne dotarcie do potencjalnych turystów.

Agroturystyka w dobie zagrożenia epidemiologicznego

Krzysztof Duda, Karolina Adamska-Gąszcz
Paulina Winiarska, Janusz Smółucha, Michał Szandula

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich; Europa Inwestująca w obszary wiejskie”
Publikacja opracowana przez Małopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Krynicy
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach pomocy technicznej
Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 – Schemat II

Publikację rozpoczyna rozdział „Esej o dziedziczeniu i dziedzictwie oraz tradycji i kulturze w turystyce wiejskiej” autorstwa Krzysztofa Dudy, który przybliżył kwestię turystyki jako nieodzownego połączenia z kulturą i tradycją. Skarbnica bogactwa polskiej wsi ma istotne znaczenie w tworzeniu gospodarstw agroturystycznych z uwzględnieniem aspektów antropologii kulturowej. Wypoczynek na wsi to obcowanie ze spuścizną dziedzictwa kulturowego i naturą. Kwaterodawca, poza tradycją gospodarstwa rolnego, może przybliżyć turystyce zwyczaje przekazywane z pokolenia na pokolenie, co stanowi nieodzowny element tożsamości regionu. Należy pielęgnować wartości odziedziczone, aby mogły pozostać wciąż żywe.

Kolejny rozdział, opracowany przez Karolinę Adamską-Gąszcz, poświęcony został budowaniu własnej marki jako elementowi skutecznego marketingu. W dzisiejszych czasach turyści mają duże oczekiwania co do towarów i usług, dlatego poszukują różnorodności w danym regionie. Turystyka wiejska jest jednym z elementów budowania lokalnej marki, gdzie popytem na tego typu usługę jest poszukiwanie tradycji kulinarnych czy rękodzielniczych jako wspomnienie z lat dzieciństwa. Zainteresowanie produktami tradycyjnymi stwarza

możliwość rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich, a tym samym może być wykorzystane jako narzędzie promocji agroturystyki, przyczyniając się do poprawy wizerunku polskiej wsi.

Synergia kanałów medialnych w promocji gospodarstw agroturystycznych w dobie SARS-CoV-2 to jeden z czynników upowszechniania narzędzi internetowych, opisany przez Paulinę Winiarską w kolejnym rozdziale monografii. Sytuacja pandemii w wyraźny sposób przyczyniła się do rozwoju narzędzi medialnych i budowania wizerunku własnej marki w Internecie. W szczególności media społecznościowe umożliwiły gospodarstwom agroturystycznym i turystyce wiejskiej funkcjonowanie w branży poprzez bezpłatną reklamę i promocję. To dzięki kanałom internetowym potencjalny klient ma możliwość wyboru oferty. Natomiast właściciel gospodarstwa agroturystycznego może pozyskać stałą grupę klientów. Gospodarstwa agroturystyczne powinny poszerzać swoją ofertę o nowe formy tematyczne, aktywność rekreacyjną, zajęcia kulinarne czy rękodzielnicze.

Przykładem i inspiracją dla małopolskiej agroturystyki może być artykuł Janusza Smołuchy „Dobre praktyki agroturystyki we Włoszech na wybranych przykładach z regionu Marche”. Agroturystyka to jeden z kierunków działalności, gdzie istnieje możliwość wykorzystania potencjału gospodarstw rolnych do przetwórstwa produktów lokalnych. W dobie zagrożenia epidemiologicznego jest jedną z najszybciej rozwijających się gałęzi lokalnych rynków żywności. Włochy są regionem Europy, gdzie została zapoczątkowana forma działalności agroturystycznej. Obecnie funkcjonujących gospodarstw jest około 25 tysięcy. W ostatnim czasie trendem jest rozwój ekoturystyki, gdzie agroturystyka kojarzona jest z prostotą oraz obcowaniem z naturą, uwzględniając usługi dostosowane do potrzeb wymogów rynkowych. O potencjale tego regionu świadczy geograficzne zróżnicowanie mające wpływ na bogactwo kulinarne oraz tradycje regionu wykorzystywane w ofercie turystycznej. Marche to region produktu regionalnego z uwzględnieniem lokalnych winnic. Powstałe Szlaki Wina dają turystyce możliwość przemieszczania się wśród dziewiczych krajobrazów oraz delektowania się winem i lokalnymi przysmakami.

Podsumowaniem publikacji były wyniki badań przeprowadzone przez Michała Szandulę i Karolinę Adamską-Gąszcz. Na podstawie przeprowadzonych analiz można wnioskować, iż obszary wiejskie są potencjałem do rozwoju turystyki wiejskiej. Obecne trendy wskazują na potrzebę poszukiwania atrakcyjności kulturowych i etnograficznych z uwzględnieniem walorów przyrodniczych. Wywołany kryzys przyczynił się do zmiany zarówno ze strony

kwaterodawców, którzy w niektórych przypadkach zmuszeni zostali do modernizacji funkcjonującej działalności. Natomiast turystów do konkretnej destynacji wyboru wypoczynku.

Wyniki badań zostały przedstawione w czasie konferencji zorganizowanej w siedzibie Małopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego. Monografia „Agroturystyka w dobie zagrożenia epidemiologicznego” w formie elektronicznej została udostępniona na stronie internetowej www.modr.pl.

Anna Tobiasz